

Ge ziet op deze plaat een gemakzuchtigen fietser, die, om zelf niet te moeten trappen, zich vasthoudt aan een rijdende auto, Hij heeft daardoor echter zijn rijwiel veel minder in zijn macht, zoodat bij het komen van eenige hindernis in of nabij zijn voortbewegingsbaan (een steen b. v., waardoor het voorwiel begint te wankelen), hij zijn stuur kwijt kan raken en zelfs kan vallen, zoodat in ieder geval gevaar ontstaat voor de veiligheid van het verkeer op den weg. Stel u nu eens voor, dat de fietser op de plaat, die zich aan de auto vasthoudt, door zulk een hindernis in zijn weg komt te vallen! Ongetwijfeld zal hij dan worden overreden óf door de auto, waaraan hij zich vasthoudt, óf door de auto, welke achter hem komt aangereden! *Houdt u dus, als ge fietst, nimmer vast aan een zich voorbewegend voertuig, want dit kan u het leven kosten!*

Begeeft u ook niet, als ge fietst, tusschen twee zich dicht naast elkaar bewegende voertuigen in, want dat kan levensgevaarlijk voor u zijn. Onder No. 7 zult ge hieronder van een ongeluk lezen, dat aan een fietser, die dit deed, het leven kostte.

Verkeersongelukken.

Hoe sneller zich een voertuig over den weg voortbeweegt, hoe meer kans het loopt, een ongeluk te krijgen en hoe ernstiger, in geval van een ongeluk, de gevolgen daarvan zullen zijn.

Hoe sneller wij dus met een voertuig over den weg rijden, hoe voorzichtiger en oplettender wij als bestuurder moeten zijn. Dit geldt natuurlijk voor alle rij- en voertuigen, maar bovenal voor de automobiel, die immers een voertuig is, waarmee snelheden bereikt kunnen worden, welke bijna gelijk zijn aan die van een sneltrein.

Nu is het een eigenaardigheid, welke men bij zoovele bestuurders van automobielen (vooral bij pas beginnende bestuurders) kan opmerken, dat zij in het zoo snel mogelijk rijden hun grootste genoegen vinden. Deze menschen vergeten, dat zij door zoo snel te rijden zichzelf en de andere personen, die zich in de auto bevinden, ieder oogenblik in levensgevaar kunnen brengen.

Het is dan ook ontstellend zooveel auto-ongelukken er gebeuren door het onder bepaalde omstandigheden te snel rijden.

Wel verbiedt art. 13 van het motorreglement op zoodanige wijze of met zoodanige snelheid te rijden, dat de vrijheid of de veilig-

meréka kelimanja mengambil djalan lebih dari seperdoea dari lébar djalan itoe. Setidak-tidaknja meréka itoe soedah memakai seloeroeh bahagian kiri dari djalan itoe, djadi karena itoe djalan itoe seakan-akan terempang bagi kendaraan jang datang dari belakang meréka. Kendaraan jang datang dari belakang meréka itoe tidak akan dapat mendahoeloei meréka, kalau tidak mengambil djalan kekanan, ja itoe soeatoe perboeatan jang tidak boléh dilakoekannja, dan oléh karena itoe boléh djadi akan berlanggar dengan kendaraan jang datang dari hadapannja. *Orang jang berkeréta angin demikian itoe mendjadi rintangan bagi perdjalanan. Perboeatannja itoe menjebabkan meréka sendiri dan orang lainpoen djoega, dalam bahaya, djadi meréka soedah melanggar pasal 6 reglemén keréta angin.* Boekankah pasal itoe melarang segala perboeatan jang menjebabkan keamanan laloe-lintas didjalan itoe djadi tergangguoe atau kena bahaya?

Pasal itoe telah dilanggar poela oléh orang jang naik keréta angin, jang diperlihatkan gambar No. 18 itoe. Pada gambar itoe kita lihat seorang anak naik keréta angin jang pemalas. Soepaja ia djangan pajah mendjalankan sendiri keréta anginnja, ia berpegang sadja kepada auto jang berdjalan itoe. Oléh karena itoe keréta anginnja tiada dapat dikoeasainja benar. Djadi kalau ada rintangan, jang ketjil sekalipoen, diatas djalan jang dilaloeinja, misalnja seboeah batoe, soedah tentoe sadja roda keréta anginnja jang sebelah moeka djadi terajoen, sehingga ia ta' dapat mengemoedikan keréta angin itoe lagi, ja, bahkan boléh djadi ia terdjatoeh. Oléh karena perboeatannja itoe ta' boléh tidak terdjadilah bahaya bagi keamanan laloe-lintas didjalan 'oemoem itoe. Kita oempamakan, orang jang mengendarai keréta angin jang diperlihatkan gambar itoe terdjatoeh karena rintangan, seperti jang diseboetkan itoe; dia ta' boléh tidak akan digiling oléh auto tempat ia berpegang atau oléh auto jang datang dari belakangnja. *Djadi kalau kita berkeréta angin, sekali-kali djanganlah kita berpegang pada kendaraan jang berdjalan, karena perboeatan jang demikian sangat berbahaja bagi djiwa kita!*

Demikian djoega, sekali-kali djanganlah kita berkeréta angin diantara doea boeah kendaraan jang sama-sama berdjalan dengan amat berdekatan, karena perboeatan itoe amat berbahaja bagi djiwa kita.

heid van het verkeer belemmerd of in gevaar wordt gebracht, doch het reglement bepaalt niet, door welke wijze van rijden of door welke snelheid de veiligheid van het verkeer wordt belemmerd of in gevaar gebracht. *Het artikel handelt dus niet over de snelheid van motorrijtuigen op zich zelf, maar over die snelheid in verband met de omstandigheden.*

Het snel rijden in een bocht is altijd gevaarlijk en vele zijn de ongelukken die daardoor gebeurd zijn, als botsingen of het van den weg afraken van de auto. Eenige van deze ongelukken, door het onder gegeven omstandigheden te snel rijden gebeurd, willen wij hieronder in het kort mededeelen.

1. De heer M. reed met zijn auto, bestuurd door een Inlandschen chauffeur, in zeer groote vaart 's avonds op den weg van Buitenzorg naar Soekaboemi. Bij het plaatsje Paroengkoeda gekomen, moest een scherpe rechterbocht omgereden worden. Tusschen den berm en het dek van den weg bevond zich in die bocht aan den linkerkant een greppel van ± 50 c.M. diepte en ± 1 M. breedte, zoodat aldaar een vernauwing van den weg bestond. De chauffeur was met dezen toestand van den weg onbekend. Het linker-voorwiel van de auto *gleed nu van den weg af* in de greppel en *doordat de snelheid, waarmede gereden werd, te groot was*, reed de auto over den berm aan den linkerkant van den weg heen en viel ± 3 M. naar beneden in het zich aan dien kant bevindende ravijn. De heer M. werd op slag gedood.

In dit geval kan men nu spreken van omstandigheden, welke het snel rijden levensgevaarlijk maken. Ieder bestuurder van een snel rijdend voertuig weet, dat dit voertuig bij het maken van een bocht altijd neiging heeft, om de kromme richting te verlaten en (met de achterwielen het eerst) weer in de rechte richting te komen en dat deze neiging zich des te sterker doet voelen, naar mate de bestuurder sneller rijdt. Bij groote snelheden wordt het zelfs moeilijk een bocht en vooral een scherpe bocht zoodanig te rijden, dat men het stuur steeds machtig blijft en het voertuig geen oogenblik de kromme richting in de bocht doet verlaten. Toen nu bij het boven vermelde ongeluk door den toestand van den weg het linker-voorwiel van de auto in de greppel begon te glijden, kon blijkbaar door de te groote snelheid de bestuurder, die juist in verband met die

Dibawah ini pada nomor 7 akan kita ketahoei kelak, betapa kedjadiannya seorang jang menaiki keréta angin, jang berboeat demikian itoe.

Ketjelakaan didjalan.

Makin tjepat djalan sesoeatoe kendaraan, makin moedah ia akan mendapat ketjelakaan, dan makin hébat ketjelakaan jang boléh djadi menimpanja.

Djadi makin tjepat djalan kendaraan itoe, makin lebih awas kita hendaknja mengemoedikan. Hal jang sematjam ini tentoe berlakoe bagi segala matjam kendaraan, akan tetapi teroetama bagi auto. Sebab, boekankah auto itoe dapat kita djalankan dengan amat tjepat, sehingga setjepat sneltrein?

Ada soeatoe hal jang menghérankan sekali. Banjak sekali pengemoedi auto itoe amat gemar mendjalankan autonja dengan setjepat-tjepatnja. Apalagi seorang-orang jang baroe pandai mendjalankan auto. Meréka itoe loepa, bahwa perboeatannya, mendjalankan autonja dengan amat tjepat itoe, sangat berbahaja, boekan hanja bagi dirinja sendiri sadja, melainkan djoega bagi orang lain jang sama-sama ada dengan meréka dalam auto itoe.

Apabila kita menghitoeng berapa banjaknja auto jang mendapat ketjelakaan karena tjepatnja melampau jang patoet, listjaja akan seramlah boeloe roma kita memikirkannya.

Menoeroet pasal 13 dari reglemén motor, dilarang orang berkendaraan atau menjoeroeh orang lain berkendaraan dengan kendaraan motor disoesoetoe djalan dengan tjara dan tjepat, jang mengganggoe kesenangan orang jang laloe didjalan itoe, atau membahajakan. Soenggoehpoen ada larangan jang demikian itoe, akan tetapi reglemén itoe tiada menentoekan, dengan tjara mana atau berapa tjepat djalan kendaraan itoe mendjadi rintangan bagi kesenangan orang atau jang membahajakan.

Pasal itoe tidak menentoekan tjepat kendaraan itoe, akan tetapi menjeboet tjepat jang boléh djadi rintangan atau jang membahajakan; djadi tjepat jang dimaksoed itoe bergantoeng pada keadaan djalan.

Mendjalankan kendaraan dengan tjepat pada soeatoe léngkok djalan selamanja berbahaja. Kebanjakan ketjelakaan, seperti auto bertoemboek atau djatoeh dari pada djalan itoe, terdjadi oléh

snelheid natuurlijk toch al moeite had, zijn voertuig in de kromme richting van de bocht te houden, zijn stuur niet langer meester blijven met het bekende noodlottige gevolg. Zie afbeelding No. 19.

2. *Snelheid en veiligheid zijn overal en steeds elkanders gezworen vijanden!* Men leze b.v. van het volgende ongeluk, dat ook alweer te wijten is aan het rijden met een veel te groote snelheid.

Een automobiel, afkomstig uit Cheribon, die de *expres-trein der S. C. S. naar Tegal* trachtte in te halen, kwam in botsing met een telefoonpaal, welke afbrak. Hierna botste de auto op tegen een asamboom. De auto werd totaal vernield. De bestuurder, N.N., een Chinees, oud 19 jaren en leerling van de H. B. S. te Semarang, werd op slag gedood. Een Javanen, die dicht bij den bestuurder zat, werd zwaar gewond.

De twee inzittenden en de even genoemde Chineesche leerling der H. B. S. waren woonachtig te Semarang en wenschten met den expres-trein naar huis te gaan. Daar zij dezen echter misten, maakten zij gebruik van de boven vermelde auto.

Wij kunnen over dit verschrikkelijke ongeluk kort zijn. Het is natuurlijk een groote dwaasheid en roekeloosheid, om met een auto een reeds vertrokken expres-trein te willen inhalen! Er is stellig een omstandigheid geweest, misschien zelfs maar een hoefijzer op den weg, welke den bestuurder ertoe bracht, de rechte richting te verlaten. Doch „snelheid”, de gezworen vijand van de veiligheid, zorgde ervoor, dat dit voor de auto en de inzittenden noodlottig werd. Een telefoonpaal ..... een asamboom aan den kant van den weg .....

3. Afbeelding No. 20 toont ons de gevolgen van onvoorzichtigheid bij het kruisen van een onbewaakten tram-overweg. De toedracht van het gebeurde was in het kort als volgt:

Te Kaliwoengoe, Wonosobo, kwam bij het oversteken van den tram-overweg een auto, bestuurd door den heer De R., door onvoorzichtigheid van den bestuurder in botsing met de tram. De auto werd door de tram gegrepen en een eind meegesleurd. De heer De R. werd levensgevaarlijk gewond, ook de andere inzittenden bekwamen verwondingen, terwijl de auto geheel werd vernield.

No. 18. Houdt u als ge fietst, nimmer vast aan een zich voortbewegend voertuig.

Kalau sedang naik keréta angin, djanganlah berpegang pada sesoeatoe kendaraan jang berdjalan.

Awasi!

8

karena tjepat djalan auto lebih dari pada mesti. Dibawah ini akan kita perkatakan beberapa diantara ketjelakaan jang sematjam itoe, djadi ketjelakaan jang terdjadi karena dalam sesoeatoe keadaan terlaloe tjepat mendjalankan auto itoe.

1. Pada soeatoe malam toean M. mengendarai auto dari Bogor ke Soekaboemi. Auto itoe dikemoedikan oleh soepirnja dan amat tjepat djalannja. Dekat Paroengkoeda léngkok djalan itoe léngkok patah. Pada tempat itoe, antara pematang djalan dengan bahagian djalan jang dikeraskan, sebelah kirinja, tanah itoe digali orang, kira-kira 1 M. lebarnya dan $\frac{1}{2}$ M. dalamnya. Karena itoe djalan itoe mendjadi koerang lebar, dan keadaan ini tiada diketahoei oleh soepir. Roda moeka auto itoe, jang sebelah kiri *tergelintjir dari djalan*, dan masoek kedalam loebang, bekas penggalian itoe. Dan oleh *karena djalan auto itoe sangat benar tjepatnja*, auto teroes memandjat pematang djalan jang disebelah kiri, laloe djatoeh ke-djoerang, jang $\pm$ 3 M. dalamnya dan toean M. mati pada sa'at itoe djoega.

Disini boléhlah kita katakan, bahwa keadaan djalan itoelah jang menjebakkan berbahaja mendjalankan auto dengan tjepat itoe. Tiap-tiap pengemoedi auto tentoe akan mengetahoei, bahwa waktoe membélokkan auto jang didjalankan dengan tjepat, terasa benar, bahwa auto itoe selaloe hendak meninggalkan toedjoean djalannja jang membélok itoe (moela-moela dengan rodanja jang dibelakang) dan hendak menoeroet toedjoean jang loeroes kembali; makin tjepat djalan auto itoe, makin besar kekoeatannja hendak keloear dari toedjoean jang membélok itoe. Djadi sekarang ma'loemlah kita, apa sebabnja kita hampir-hampir tidak dapat mengoesai kemoedi (stuur) itoe, djika djalan auto amat tjepat waktoe membélok, apalagi pada léngkok djalan jang patah.

Sekarang kita kembali mentjeriterakan ketjelakaan dengan auto toean M. itoe. Oleh karena keadaan djalan, roda moeka jang sebelah kiri tergelintjir kedalam loebang; roepanja soepir itoe, jang soedah bersoesah pajah mengoesai kemoedinja, soepaja autonja jang berdjalan tjepat itoe dapat membélok dengan selamat, ta' dapat lagi mengoesai kemoedinja itoe. Alhasil, ketjelakaan jang ditjeriterakan diatas tadi. Lihatlah gambar No. 19.

No. 19. De auto in het ravijn. Wat er kan gebeuren, als men te snel rijdt. Auto dalam djoerang. Demikianlah djadinja kalau orang hendak terlampau tjepat mendjalankan autonja.

4. Natte wegen zijn gevaarlijke wegen. En hoe gladder de oppervlakte van den weg is, hoe minder kuilen of voren er dus in zijn, hoe gevaarlijker zulk een weg is na een regenbui. Wij weten het allen, hoe moeilijk het loopen is over een modderigen weg, telkens hebben wij moeite, niet uit te glijden en wij moeten heel langzaam voortgaan. Evenzoo is het voor een voertuig. Hoe gladder de weg, hoe gevaarlijker het is voor den bestuurder, om snel over zulk een weg te rijden. De wielen van het voertuig kunnen evengoed op het gladde wegdek uitglijden en gebeurt dit terwijl de snelheid van het voertuig groot is, dan kunnen zeer ernstige ongelukken gebeuren. Het volgende is er een voorbeeld van:

Een auto, waarin plaats hadden genomen de heeren S., N., A. en v. M. reed met groote snelheid van Batavia naar Tandjoengpriok. Nabij de halte Antjol moest, volgens een der inzittenden, voor een andere auto worden uitgeweken, *waarbij de auto van bovengenoemde heeren op den spiegelgladden weg kwam te slippen (het had zwaar geregend)*, door de ijzerdraadversperring aan den kant van den weg, waarlangs de spoorbaan loopt, heen reed, *in de greppel terecht kwam en omkantelde*, met het gevolg, dat de inzittenden er onder geraakten. De heeren v. M., N. en A. wisten zich uit hun benarde positie te bevrijden, waarna zij den heer S., die wel het meest bekneld zat, met gezamenlijke krachten onder de auto vandaan haalden. *De heer S., per juist passeerenden trein naar Priok vervoerd, overleed tijdens dit vervoer, zonder tot bewustzijn te zijn gekomen. De heeren N. en A. moesten later wegens hun verwondingen in het ziekenhuis worden opgenomen.*

5. Als laatste van de auto-ongelukken, die wij hier vermelden, willen wij de afbeeldingen No's 21 en 22 bespreken. Op afbeelding No. 21 is aan den kant van den weg langs het hooge struikgewas duidelijk te zien, dat de foto genomen werd juist in een bocht van den weg. Voor de auto, links op de afbeelding, is deze bocht een linkerbocht, deze auto reed dus op den voor haar aangewezen kant van den weg. Voor de auto, rechts op de afbeelding, is de bocht echter een rechterbocht en nu is het duidelijk te zien, dat *zij zich juist op den voor haar verboden kant van den weg bevindt.*

2. *Ketjepatan dan keamanan itoe dimana-mana dan senantiasa bermoesoeh-moesoehan!*

Dengarkanlah poela tjeritera jang dibawah ini. Ketjelakaan jang ditjeriterakan ialah disebabkan oleh karena terlaloe tjapat poela djalan auto itoe.

Seboeah auto jang datang dari Tjerebon *mengedjar keréta expres S. C. S.*, soepaja penoempang auto itoe dapat naik expres itoe di Tegal. Auto itoe *terlanggar pada seboeah tiang talipon* jang patah karena itoe, dan sesoedah itoe *tertoemboek kebatang pohon asam*. Auto itoe hantjoer. Pengemoedinja, N. N., seorang anak moeda bangsa Tionghoa ber'oemoer 19 tahoen, moerid H. B. S. di Semarang, mati pada ketika itoe djoega. Seorang Djawa jang doedoek disebelah pengemoedi itoe dapat loeka parah, dan keadaannja sangat berbahaja.

Doea orang penoempang jang lain dan anak moeda itoe tinggal di Semarang; meréka hendak poelang ke Semarang menoenpang keréta expres dari Tjerebon. Akan tetapi meréka ditinggalkan keréta itoe; sebab itoe dikedjarnja dengan auto, dengan maksoed hendak naik keréta expres di Tegal.

Tentang ketjelakaan ini ta' goena kita berpandjang kalam. Soedah tentoe sadja, perboeatan mengedjar keréta expres, jang soedah berangkat, dengan auto, perboeatan orang gila. Boléh djadi ada soeatoe barang jang hendak diélakkan oleh pengemoedi itoe, — boléh djadi seboeah besi koekoe koeda sadja —, akan tetapi oleh karena djalannja „amat tjepat”, auto itoe melanggar tiang talipon ketika mengélak, dan sebab itoe terbanting poela kebatang pohon asam itoe. Djadi karena djalannja „amat tjepat” itoelah — jaïtoe moesoeh keamanan — maka auto dan penoenpangnja djadi roesak binasa demikian itoe.

3. Gambar No. 20 menjatakan kedjadian soeatoe auto jang dilanggar trém. Sebabnja ialah karena pengemoedi itoe koerang hati-hati, ketika hendak melintasi djalan trém jang tiada berdjaga.

Ketjelakaan itoe terdjadi di Kaliwoengoe, Wonosobo. Toean R. mengemoedikan autonja dan hendak melintasi djalan trém. Karena dia tiada hati-hati, maka autonja bertoemboek dengan trém. *Auto itoe tersangkoet pada trém, laloe disérétnja beberapa M.*

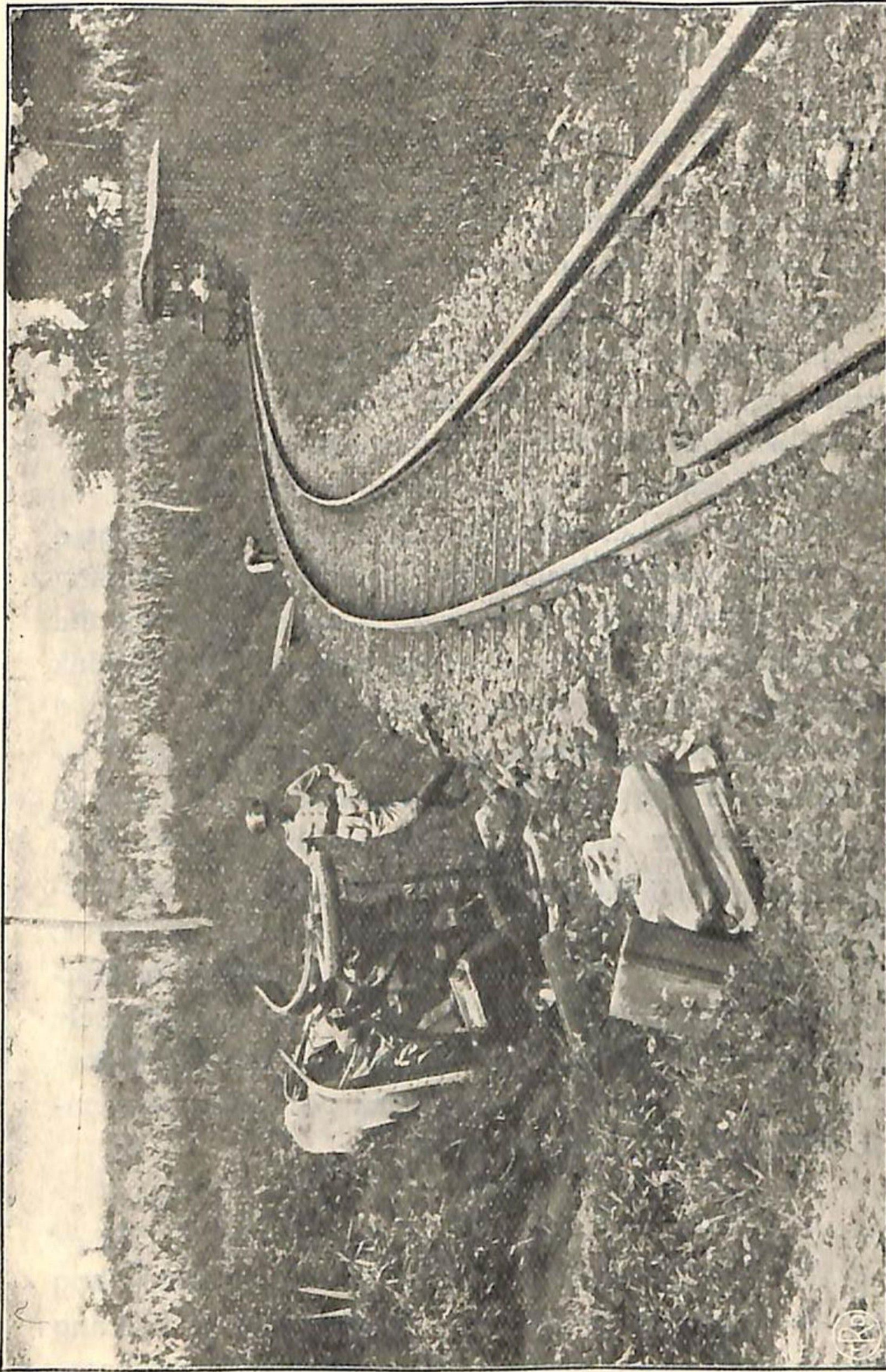

djaoehnja. Toean R. loeka parah, dan penoempang jang lainpoen dapat loeka djoega, sedang auto itoe roesak sama sekali.

4. Djalan jang basah itoe berbahaja. Dan makin litjin djalan itoe, djadi makin koerang loebang-loebang didjalan itoe, makin berbahaja djalan itoe tiap-tiap hari soedah hoedjan. Kita semoea soedah merasa, betapa soekarnja berdjalan didjalan jang litjin. Kita mesti berdjalan lambat-lambat, itoepoen sebentar-sebentar hendak tergelintjir djoea. Demikian poelalah halnja seboeah kendaraan. Makin litjin djalan itoe, makin berbahaja mendjalankan auto dengan amat tjepat. Roda auto itoepoen dapat djoega tergelintjir; dan apabila roda itoe tergelintjir ketika djalan auto sedang amat tjepat, maka moedah sekali terdjadi ketjelakaan jang mengerikan. Dibawah ini ditjeriterakan soeatoe kedjadian jang demikian itoe.

Toean-toean S., N., A. dan M. menoempang auto dari Betawi ke Tandjoengpriok. Meréka terboeroe-boeroe, sebab itoe djalan autonja amat tjepat sekali. Djalan Betawi — Tandjoengpriok amat litjin, dalam pada itoe hari soedah hoedjan lebat. Dekat halte Antjol auto itoe mesti menghindarkan auto jang lain. *Tetapi auto jang ditoempang toean-toean S., N., A. dan M. itoe tergelintjir* hingga melanggar pagar kawat, laloe djatoeh terbalik kedalam sérokan dipinggir djalan itoe dan keempat orang penoempang itoepoen tersoengkoelplah oléh auto itoe. Toean-toean M., N. dan A. dapat keloear sendirinja dari keadaan jang ngeri itoe; dengan sangat bersoesah pajah meréka bertiga mengeloearkan temannja, toean S. jang tersepit dibawah auto itoe. Dengan keréta api jang laloe ketika itoe, toean S. dibawa oléh teman-temannja ke Tandjoengpriok, akan tetapi *toean S. itoe tidak sampai kesana, ditengah djalan njawanja soedah melajang*. Toean-toean N. dan A. mesti diobati diroemah sakit, karena loeka-loeka jang dapat oléhnja pada ketjelakaan itoe.

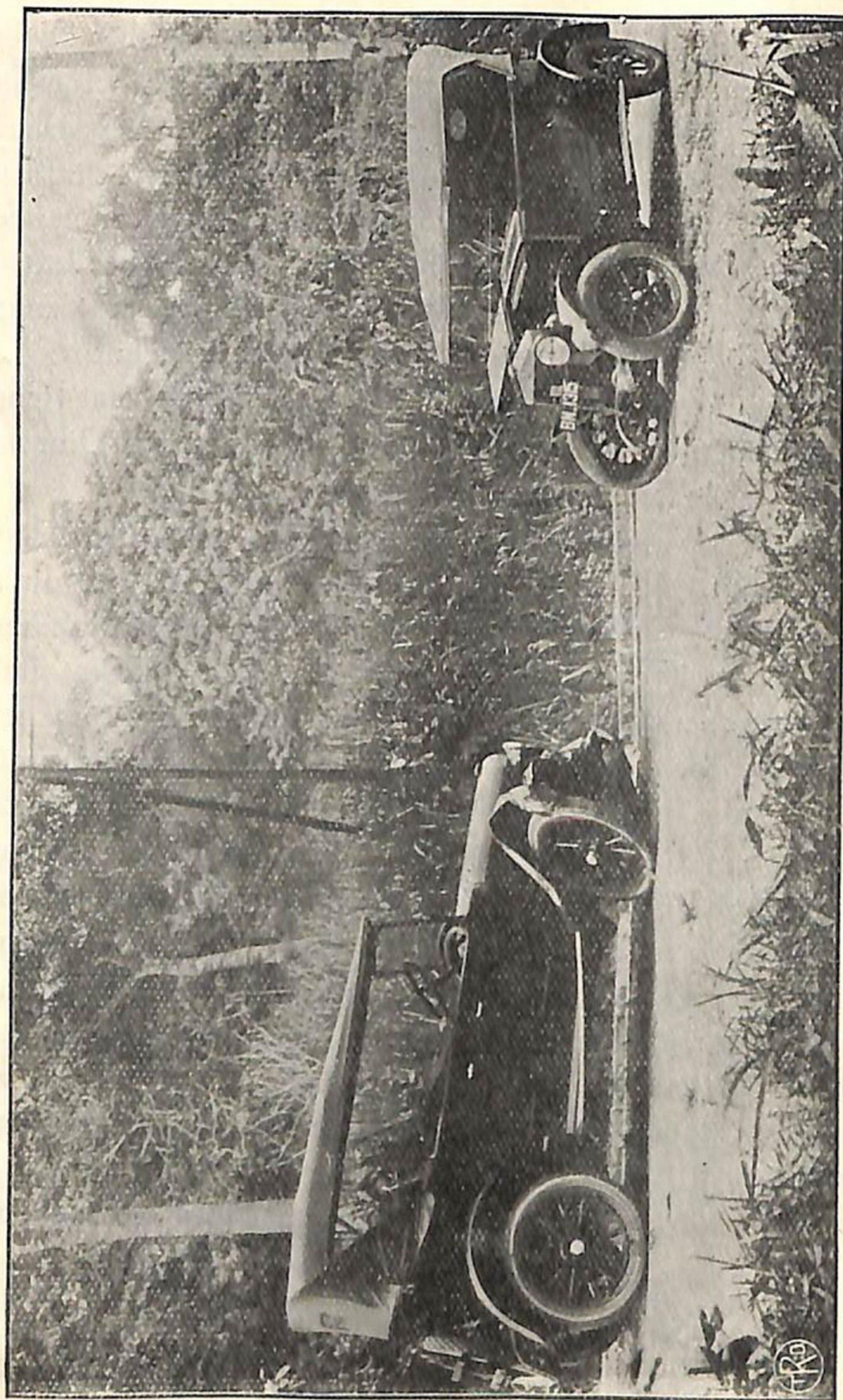
5. Sebagai penoetoeop dari beberapa ketjelakaan auto jang kita tjeriterakan, maka dibawah ini kita perkatakan gambar No. 21 dan No. 22. Pada gambar No. 21 njata kelihatan pada pinggir djalan jang sebelah kebeloekar itoe, bahwa djalan itoe membélok pada tempat kedoea auto itoe bertoemboek. Bagi auto jang

No. 20. Kijkt vóórdat ge een onbewaakten trein- of tramoverweg oversteekt, eerst met de meeste oplettendheid naar beide kanten uit. Waagt het niet, over te steken, als ge den trein of de tram reeds ziet naderen, hun snelheid bedriegt u.

Kalau hendak menjeberangi djalan keréta api atau trém jang tidak berdjaga, lihatlah kiri kanan lebih dahoeloe, kalau-kalau ada keréta api atau trém datang. Djanganlah menjeberang djoega, kalam ada trém atau keréta api itoe kelihatan datang, karena tjepatnja tidak dapat dikira-kirakan dengan betoel.

No. 21. Het gevolg van het rijden aan den verkeerden kant van den weg.
Beginilah djadinja kalau berdjalan dibahagian djalan jang salah.

sebelah kiri, léngkok itoe léngkok kiri. Djadi auto itoe soedah pada tempatnja jang betoel. Bagi auto jang sebelah kanan léngkok itoe léngkok kanan; dan pada gambar itoe njata sekali kelihatan, bahwa ia *berdjalan pada tempat jang dilarang baginja, ja'ni sebelah kanan*. Djadi auto itoelah jang mendjadi sebab ketjelakaan jang digambarkan itoe, karena ia tidak menoeroet atoeran jang soedah ditentoean tentang mempergoenakan djalan 'oemoem itoe.

Kedoea auto itoe sama-sama tiba diléngkok djalan, dan auto jang salah mengambil djalan itoe baroe mengetahoei, bahwa ada auto jang datang dari hadapannja, ketika kedoea auto itoe soedah amat berdekatan, dan pertoeomboekan itoe tidak dapat diélakkan lagi. Demikian ternjata poela pada gambar itoe, bahwa kedoea auto itoe amat tjepat djalannja. Lihatlah betapa keroesakan ketjelakaan itoe; djadi pengadjaranlah bagi kita, betapa besar bahajanja, kalau kita tidak menoeroet atoeran djalan itoe.

Ketjelakaan jang hendak kita bitjarakan dibawah ini, terdjadinja oléh kesalahan seperti jang terseboet diatas djoega, ja'ni oléh karena *salah mengambil djalan ketika membélok itoe*.

Njonja I. mengemoedikan autonja didjalan ramai di Weltevreden. Setelah melaloei seboeah djambatan, ia hendak *membélok kekiri*, dan akan teroes berdjalan menoeroet djalan jang sedjadar dengan soengai, jang letaknja sebelah kiri djalan jang hendak dilaloeinja itoe. Antara djalan dengan pinggir soengai itoe ada djalan orang, dan pinggir soengai itoe berpagar besi jang koekoeh. Ketika ia soedah meléwati djambatan, djadi tatkala autonja sedang *membélok kekiri itoe dan auto itoe pada tempatnja benar, dipinggir djalan, sebelah kiri, djadi pada pinggir soengai*, maka datang dari djalan jang hendak dilaloei njonja itoe seorang jang menaiki motorfiets (keréta angin motor). Dia hendak menjeberang melaloei djambatan jang baroe soedah dilaloei njonja itoe. Djadi dia akan *membélok kekanan*. Motorfiets itoe seharoesnja memboeat léngkok jang besar, ja'itoe menoeroet atoeran djalan jang soedah disahkan. Tetapi ia soedah *bersalah* dan memboeat *léngkok jang ketjil*, sehingga ia melaloei djalan auto itoe, ja'itoe djalan kiri bagi auto itoe, jang djadi *djalan kanan bagi motorfiets*, djadi *djalan jang salah*. Karena itoe ia akan melanggar auto itoe. Njonja itoepoen melihat bahaja jang mengantjamnja, dan iapoen mengélak kekiri — ja'itoe soeatoe perboeatan jang benar sekali — sambil melambatkan djalan

Deze auto is door haar rijden geheel in strijd met de regelen van den weg, dus de schuld van de afgebeelde botsing.

Beide voertuige bevonden zich gelijktijdig in de bocht, de auto, rechts op de afbeelding, bereed den verkeerden wegwant, bemerkte de andere auto waarschijnlijk te laat, zoodat een botsing onvermijdelijk was. Dat de snelheid, waarmede de auto's tegen elkaar optornden, groot geweest moet zijn, is duidelijk te merken aan de vrij ernstige beschadigingen. De afbeelding toont ons, waartoe het rijden, zonder zich te houden aan de regelen van den weg, kan leiden!

Het volgende ongeluk is aan dezelfde fout te wijten, n. l. aan het *verkeerd omrijden van een bocht* en in dit geval weer een rechterbocht.

Mevr. I. reed in haar auto, welke zij zelf bestuurde, te Weltevreden en wilde een brug oversteken, om dan *linksom* den weg langs de rivier op te rijden. Aan de *linkerzijde* van dezen weg, die zij wilde oprijden, bevindt zich de rivier, van den weg afgescheiden door een ijzeren hek. Toen zij de brug was overgestoken en dus een *linkerbocht* maakte, *zich volkomen juist aan den linkerkant (den rivierkant) van den weg bevindende*, kwam een motor-fietsrijder van den weg, welchen Mevr. I. wilde opgaan, aanrijden om *rechtsom* de brug, welke de auto juist had overgestoken, op te rijden. *Voor den motor-fietsrijder was dit dus een rechterbocht*. Hij beging echter de fout, zijn rechterbocht niet wijd te nemen, doch, *geheel tegen de regelen in, kort*, zoodat hij aan de voor de auto goede, dus linksche zijde kwam te rijden, welke voor den motor-fietsrijder *de rechterkant, dus de verkeerde kant* was. Het gevolg was natuurlijk, dat de motor-fiets recht op de auto kwam aanrijden. De dame, die de auto bestuurde, wilde, *ook volkomen terecht, nog meer links (dus naar den rivierkant van den weg) uitwijken* en tevens de vaart van haar auto minderen, om een aanrijding te voorkomen. Doch zij drukte met haar voet, doordat zij in haar angst haar berzinning kwijt raakte, niet op de rem, doch op het instrument, dat de auto meer vaart moet geven (de gaspedaal). De auto reed nu met vaart door het ijzeren afsluithek langs de rivier heen en viel met de inzittenden te water, zie afbeelding No. 22.

autonja. Tetapi njonja itoe, agaknja karena ketjemasannja — telah mengindjak pesawat jang mempertjepat djalan auto (gas pedaal), pada hal maksoednja akan mengindjak rém. Dengan sangat tjepatnja, auto itoe merompak pagar besi dipinggir soengai itoe dan teroes terdjoen kedalam air dengan penoempangnja sekaliannja. Lihatlah gambar No. 22.

Sekarang hendak kita bitjarakan lagi beberapa ketjelakaan jang telah menimpa orang jang berdjalan kaki dan jang naik keréta angin.

6. Seorang kanak-kanak jang ber'oemoer 7 tahoen *berkeréta angin* melaloei Stadhouderskade dikota Amsterdam. *Dia berpegang pada auto* jang berdjalan. Ketika sampai kepada seboeah djambatan, maka roda moeka keréta angin anak itoe *tersentoech kepada pinggir djalan orang* jang ada dipinggir djalan itoe, dan ia *terdjatoeh laloe digiling oléh auto itoe*.

Kita soedah mengetahoei sekarang, betapa ngerinja ketjelakaan jang boléh djadi menimpa seorang-orang jang soeka membiasakan perboeatan jang mémang salah itoe, jaitoe soeatoe perboeatan jang soedah kita bitjarakan pada gambar No. 18.

7. Di Vijzelsgracht dikota Amsterdam seboeah trém menda-hoeloei seboeah gerobak. Pada ketika itoe seorang kanak-kanak jang ber'oemoer 13 tahoen, jang *menaiki keréta angin*, hendak laloe *diantara kedoea kendaraan itoe*. Akan tetapi ia melanggar gerobak itoe, *iapoen djatoeh*, laloe disambar oléh keréta jang kedoea dari trém itoe dan *digilingnja, hingga njawanjapoen melajang*.

Kesalahan jang menimboelkan ketjelakaan jang sematjam itoe, ta' perloe kita oelang lagi memperkatakannja. Pada permoelaan bab ini soedah kita njatakan betapa salahnja orang jang berpikir, bahwa ia, kalau naik keréta angin, ta' ada alangannja boeat laloe *diantara kendaraan jang lain, sebab keréta angin itoe tjepat djalan-nya dan ta' seberapa mengambil tempat*.

Betapa seringnja kita lihat, koesir sado, — atau kendaraan lain — jang kosong, jang tiada memperhatikan djalan jang dilaloeinja, pikirannja melajang kian kemari dan matanja mengédar kesana sini. Ada jang menoléh kebelakang, melihat kenalannja

Tot slot willen wij hier nog enkele verkeersongelukken vermelden, welke aan fietsers en voetgangers zijn overkomen.

6. Een 7-jarige jongen reed op zijn fiets op de Stadhouders kade te Amsterdam. Hij hield zich aan een auto vast en liet zich medetrekken. Op een brug gekomen, raakte de jongen echter met zijn voorwiel den rand van het voetpad over die brug, kwam te vallen en werd door de auto overreden en gedood.

Wij zien hier nu een noodlottig gevolg van de slechte gewoonte, die vele fietsers hebben: het zich vasthouden aan een zich voortbewegend voertuig, waarop wij reeds aan de hand van afbeelding No. 18 wezen.

7. Op de Vijzelsgracht te Amsterdam reed een tramwagen en passeerde een handkar. Op dat oogenblik wilde een 13-jarige jongen, op een rijwiel gezeten, tusschen de beide voertuigen doorrijden; hij raakte echter de handkar, viel, werd door den tweeden wagen van den tram gegrepen, overreden en gedood.

Veel behoeven wij over dit ongeluk niet te zeggen. Wij wezen in het begin van dit hoofdstuk reeds op de zeer verkeerde gedachte, die zoovele fietsers hebben, dat zij maar tusschen alles door kunnen rijden, omdat zij betrekkelijk zoo weinig plaats innemen.

Hoe vaak zien wij, dat koetsiers van ledige sado's of andere in de steden gebruikte voertuigen hun aandacht en hun oogen overal elders hebben dan bij den weg en de richting, waarin zij rijden! De een kijkt achterom naar een bekende, die hij juist voorbijgereden is; de ander is door het sukkeldrafje, waarin hij met zijn ledig voertuig rijdt, in slaap geraakt en ziet in het geheel niets; weer een ander kijkt naar ..... ja, waar naar, maar niet daarnaar, waarop hij moet letten. Dit is natuurlijk onverantwoordelijk en het volgende ongeluk is gebeurd, doordat een koetsier zijn oogen en zijn aandacht afwendde van de richting, waarin hij reed.

8. Een koetsier reed op de H.-straat te Amsterdam in matigen draf met een ledigen vrachtwagen. Hij wilde met zijn zweep een aantal jongens, die achter op zijn wagen waren geklommen, verwijderen, waartoe hij zich omdraaide. Hij zag zoodoende niet, dat

jang bertemoe oléhnya, dan ada poela jang doedoek mengantoeok karena diajoen-ajoenkan oléh sadonja jang berdjalan terangoek-anggoek itoe, sehingga ta' soeatoe djoepoen lagi jang kelihatan oléhnya. Dan ada poela jang melihat ..... ja, apa jang ta' dilihatnja! Akan tetapi tiadalah meréka memperhatikan apa jang mesti diperhatikannja. Perboeatan jang sematjam itoe tentoe sia-sia, dan ketjelakaan jang hendak ditjeriterakan dibawah ini soedah kedjadian, oléh sebab koesir itoe soedah menoléh kebelakang.

8. Seboeah gerobak, jang ditarik koeda, berdjalan dengan tjepat jang sedang dilorong H. di Amsterdam. Koedanja menderap. Koesir gerobak itoe hendak mengoesir anak² jang bergantoengan dibelakang gerobak itoe, dia berpaling kebelakang hendak menjahkan anak-anak itoe dengan tjamboeknja. Oléh karena itoe tiada tampak oléhnya seorang-orang toea, soedah ber'oemoer 61 tahoen berdjalan dimoeka gerobaknja. Orang toea itoe dilanggar oléh bom gerobak itoe, djatoeh, dan poenggoengnja dititi oléh roda gerobak itoe dan njawanjapoen melajanglah.

Betapa sia-sianja perboeatan anak-anak jang bermain-main didjalan raja, soedah kita perkatakan. Dibawah ini hendak ditjeriterakan doea boeah ketjelakaan jang terdjadi oléh sebab anak-anak itoe bermain-main ditengah djalan.

9. Dibawah seboeah djambatan keréta api jang menjeberangi djalan raja (viaduct) ada seorang kanak-kanak bermain keléréng didjalan orang. Seboeah keléréngnja tergoeling kedjalan kendaraan dan anak itoe segera berlari mengedjarnja, hendak dipoengoenja. Ketika itoe kebetoelan disana laloe seboeah auto gerobak jang berat moeatannja. Anak itoe tergiling oléh roda auto gerobak jang sebelah belakang dengan tidak diketahoei sedikit djoega oléh soepir auto itoe. Setelah orang jang laloe lintas berpekikan, baroe soepir itoe menghentikan autonja. Tetapi ta' bergoena lagi, anak itoe soedah mati tergiling.

10. Doea orang anak-anak sedang bermain-main didjalan raja, ditempat trém, djadi didjalan trém; meréka menjépak-

een 61-jarige man, die vóór het voertuig liep, door het lemoen onder zijn arm werd gegrepen. *De man viel, kreeg het achterwiel van den vrachtwagen over den rug en werd gedood.*

Hoe gevaarlijk het is voor kinderen, om op den openbaren weg te spelen, vertelden wij reeds. Hier volgen twee verschrikkelijke ongelukken, aan op den weg spelende kinderen overkomen:

9. Onder een viaduct speelde op den voetweg een 7-jarig jongetje met knikkers. Een van de knikkers rolde van den voetweg op den rijweg; het jongetje *wilde den knikker grijpen en liep vlug van den voetweg af, den rijweg op.* Op dat oogenblik passeerde een zware vrachtauto. Het jongetje kwam *onder de achterwielen terecht*, zonder dat de chauffeur ook maar iets bemerkte. Op het gegil van het aanwezige publiek stopte de chauffeur. De jongen *was gedood*, zijn lijkje werd naar het gasthuis gebracht.

10. Een tram reed door een straat. Twee knaapjes *schopten op de trambaan een kapotte pan heen en weer.* De trambestuurder belde aanhoudend. Eén der knapen, een vijfjarige jongen, *wilde plotseling nog de voortgeschopte pan vóór den tramwagen weghalen; hij raakte echter onder de tram en werd gedood.*

* *
*

Wij kunnen zoo nog wel lang voortgaan en een boekdeel vol vullen met dergelijke ongelukken. Bijna dagelijks wordt er een verkeersongeluk in de couranten vermeld. En telkens zien wij weer, dat zoo vele van die droevige ongelukken niet hadden behoeven te gebeuren, wanneer een ieder, die van den openbaren weg gebruik maakt, zich maar wilde houden aan de regelen voor dit gebruik en vooral ook zijn aandacht bij den weg wilde houden!

njepak seboeah pantji jang soedah roesak, seakan-akan orang jang bermain bola lakoenja. Trém datang dan pengemoedi trém memboenjikan lontjéngnja dengan tiada berhentinja. Kedoea anak itoe terkedjoet, jang seorang teroes lari dari tempat itoe, dan jang seorang lagi hendak mengambil pantji itoe lebih dahoeloe, tetapi karena pada sa'at itoe trém soedah dekat benar, iapoen disambar oléh roda trém, dan matilah disitoe djoega.

* *
*

Dengan tjara demikian akan dapat kita teroes mentjeriterakan berbagai-bagai ketjelakaan jang terdjadi karena tiada mengindahkan peratoeran djalan itoe. Hampir tiap-tiap hari ada diberitakan dalam soerat-soerat kabar ketjelakaan didjalan. Dan selamanja terdjata kepada kita, bahwa ketjelakaan jang sematjam itoe ta' akan terdjadi, djika meréka jang mempergoenakan djalan 'cemoem itoe ada menoeroet atoeran dan tetap memperhatikan keadaan didjalan dan tiada melajangkan pikiran kian kemari.

SLOTWOORD

Aan het einde van dit boekje gekomen, is het gepast, tot slot eenige opmerkingen te maken. Waar het verkeer op de openbare wegen in Nederlandsch-Indië, men zou haast zeggen, met den dag toeneemt, valt over het nut van een boekje als „Awas”, naar mij voorkomt, niet meer te twisten. De uitgave van zulk een werkje, dat uitvoerig en op duidelijke wijze de regelen behandelt, welke gemaakt zijn, om dit, vooral in de steden, reeds zoo intensieve verkeer veilig te doen geschieden, is noodig.

Vooraf, daar hier het publiek nog een werkje dat *al* deze regelen bespreekt, behoefde, Naast motor- en rijwielreglement vermelden de bestaande werkjes alleen de algemeene regels van den weg, die gelden voor automobilisten en bekommeren zich niet om de andere gebruikers van den weg. De op dit gebied in Nederland uitgegeven geschriften, als die van de verkeerscommissie in Amsterdam en de leerboekjes voor de lagere scholen „Veiligheid voor alles” door F. v. Roalte en „Veilig Verkeer” door J. J. Visser en P. P. Paul, zijn wel vollediger, maar gelden voor het rechtsche verkeer en zijn dus in Indië niet bruikbaar.

De omstandigheid, dat „Awas” ook voor het Inlandsche publiek van nut moet kunnen zijn, stelde aan de wijze van samenstelling bijzondere eischen: de verkeersregelen zijn echter zoo helder mogelijk uiteengezet.

Bij de samenstelling is getracht, in alle voorkomende gevallen te voorzien. Zonder belangstelling en hulp van den politieautoriteiten zou echter deze samenstelling en vooral het in beeld brengen van vele regels en fouten daartegen niet wel mogelijk zijn geweest. Aan deze belangstelling en hulp heeft het niet ontbroken en een woord van dank hiervoor moet dan ook gebracht worden aan den heer O. Treffers, Hoofdcommissaris van politie te Batavia, en aan de heeren commissarissen van politie, belast met het voerwezen te Weltevreden en Buitenzorg. Het Hoofdbestuur der Koninklijke Vereeniging „Java-Motor-Club” (J. M. C.) was zoo welwillend,

PENOETOEP

Sekarang kita soedah sampai pada penghabisan kitab ini, dan soedah sepatoetnja poela kita menoetoejnja dengan sedikit keterangan. Makin sehari makin bertambah djoea ramainja kendaraan didjalan-djalan raja di Hindia, dan karena itoe maka kami rasa, orang tidak akan ragoe-ragoe lagi akan paédah soeatoe pemimpin sebagai „Awas!” ini. Perloe sekali ada kitab jang memperkatakan dengan pandjang lébar dan djelas atoeran oentoek mendjaga keselamatan didjalan raja, apalagi dikota jang ramai-ramai. Lebih-lebih bagi orang banjak beloem ada kitab jang menerangkan segala atoeran itoe. Lain dari pada memoeat reglemén motor dan reglemén keréta angin, kitab-kitab jang sampai sekarang ada dikeloearkan, hanja menerangkan atoeran ‘oemoem jang berlakoe bagi auto sadja, dan keperloean orang lain-lain jang mempergoenakan djalan poela, tidak ada diperkatakan.

Di Nederland soedah banjak kitab dikeloearkan orang tentang atoeran djalan raja itoe. Misalnja: pemimpin jang diterbitkan oléh Verkeers-commissie di Amsterdam, dan kitab-kitab bagi peladjaran disekolah seperti „Veiligheid voor alles”, karangan F. v. Roalte dan „Veilig Verkeer”, karangan J. J. Visser dan P. P. Paul; kitab-kitab itoe mémang tjoekoep isinja, akan tetapi atoeran jang diterangkan didalamnja berdasar pada „djalan kanan”, djadi tiada sesoeai dengan atoeran di Hindia, ja'ni atoeran „djalan kiri”.

Dalam kitab „Awas!” ini atoeran memakai djalan raja itoe diterangkan dengan sedjelas-djelasnja. Diichtiarkan benar-benar akan memberi keterangan bagi tiap-tiap hal jang moengkin terdjadi. Djikalau sekiranya ta' dapat pertolongan dari pembesar-pembesar polisi waktoe mengarangkan kitab ini, lebih-lebih lagi waktoe memboeat gambar-gambar, nistjaja tidak akan sesempoerna ini kitab „Awas!” ini. Oléh sebab itoe soedah seharoesnja poela kami mengoetjapkan terima kasih disini kepada toean O. Treffers, Hoofdcommissaris van politie di Betawi dan kepada toean-toean

Awas!

aan Volkslectuur de toestemming te geven, de voornaamste weg-
teekens der vereeniging in „Awas” te doen afdrukken. Voor deze
goedheid, waaruit men weer eens kan zien, hoezeer de J. M. C.
steeds bereid is, in het belang van het Indische motor-verkeer werk-
zaam te zijn, onze oprechte dank! Mede zij hier de naam vermeld
van den heer Kasoema gelar Soetan Pamoentjak, Hoofdredacteur
1e klasse bij de Volkslectuur, die voor een duidelijke Maleische
vertaling zorgde.

Het Sportblad No. 9 van 1917 vermeldt, dat er gedurende het
jaar 1926 te Batavia, Mr. Cornelis en Tandjoengpriok 807 aan-
rijdingen plaats hadden, waarbij 175 personen lichtgewond, 171
zwaargewond en 8 personen gedood werden. Wanneer wij in staat
waren, het aantal verkeersongelukken, elders in Indië gebeurd, hier-
bij op te tellen, dan zouden wij zeker tot een niet gering cijfer ko-
men. Dat dit het gevolg is van de omstandigheid, dat er nog maar
al te veel luk-raak en in dit geval veel te veel „raak” wordt gere-
den, zonder de zoo noodzakelijke verkeersregelen grondig te ken-
nen of, wat erger is, zonder zich aan deze te houden, daaraan be-
hoeft men niet te twijfelen. Moge „Awas” het zijne ertoe bijdragen,
dat hierin verandering ten goede komt, moge het werkje voor alle
gebruikers van den openbaren weg van nut zijn. *Men zij op straat
nimmer beangst, doch men volge stipt en tijdig, vooral tijdig, de
hiervoor behandelde regelen op!*

commissaris jang mendjalankan pekerdjaan mendjaga keamanan
didjalan raja di Weltevreden dan di Bogor.

Hoofdbestuur Koninklijke Vereeniging „Java-Motor-Club”
(J.M.C.) soedah bermoerah hati mengizinkan kepada Balai Poes-
taka merakamkan dalam kitab ini tanda² J. M. C. bagi peringatan
didjalan raja. Dari kemoerahan J. M. C. itoe ternjatalah poela,
bahasa J.M.C. senantiasa beroesaha mengichtiarkan keamanan bagi
perdjalanen dengan auto. Kitapoen mengoetjapkan terima kasih
atas kemoerahnja itoe.

Sportblad No. 9 tahoen 1927 memberitakan, bahwa dalam tahoen
1926 di Betawi, Mr. Cornelis dan Tandjoengpriok ada terdjadi 807
pertoemboekan kendaraan. Pada ketjelakaan itoe ada 175 orang
jang loeka tiada parah, 171 jang loeka parah dan 8 orang jang
mati. Kalau sekiranya kita dapat mengoempoelkan angka-angka
ketjelakaan jang terdjadi ditempat jang lain-lain di Hindia ini,
tentoe kita akan mendapat bilangan jang boekan ketjil djoemlahnja.
Bahwa sanja kita ta' oesah ragoes-ragoes lagi, bahwa jang demikian
itoe terdjadinja ialah karena di Hindia ini orang masih terlaloe
mengabaikan atoeran djalan raja, karena orang terlampau benar
menoeroet sesoekanja masing-masing sadja mempergoenakan djalan
itoe, karena ta' mengetahoei akan atoeran itoe, atau jang lebih
boeroek lagi karena ta' mengindahkan atoeran itoe.

Moedah-moedahan „Awas!” dapat menolong memperbaiki kea-
daan jang sematjam itoe, moedah-moedahan kitab jang ketjil ini
dapat dipergoenakan oléh *sekalian* orang jang memakai djalan raja.

*Sekali-kali djanganlah orang berhati tjemas ditengah djalan itoe,
akan tetapi toeroetlah dengan sebaik-baiknja dan pada waktoe-
nja — hoebaja-hoebaja pada waktoenja — segala atoeran jang
soedah diterangkan dalam kitab ini.*

No. 22. De auto viel in het water, doordat een motorfietsrijder een rechterbocht kort nam.

Auto jang tergambar diatas ini djatoeh kedalam soengai, karena seorang jang mengendarai kereta angin motor memboeat léngkok ketjil tatkala hendak membélok kekanan.

BIJLAGEN

LAMPIRAN

BIJLAGE I

WAARSCHUWINGSBORDEN. Vastgesteld bij besluit van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van 30 Juni 1917 No. 1090/A. P. (Zie art. 3, 4, 5 van het Motorreglement).

PAPAN PERINGATAN. Ditetapan dengan besluit Diréктоer Pemerintahan dalam Negeri, tanggal 30 Juni 1917, No. 1090/A. P. (Lihatlah pasal 3, 4 dan 5 dari Reglemén Motor).

MODEL I. Sluiting voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen in elke richting van den te berijden weg.

Ditoetoeop bagi segala kendaraan motor jang beroda lebih dari dua menoeedjoe segala arah dari djalan jang dilaloei itoe.

A. Voortdurend.
Ditoetoeop boeat selamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoeop boeat sementara.

MODEL II. Sluiting voor alle motorrijtuigen in elke richting van den te berijden weg.

Ditoetoepe bagi segala kendaraan motor jang me-
noedjoe segala arah dari djalan jang hendak dilaloei.

A. Voortdurend.
Ditoetoepe boeat se-
lamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoepe boeat se-
mentara.

MODEL III. Sluiting voor motorrijtuigen op twee wielen in elke richting van den te berijden weg.

Ditoetoepe bagi kendaraan motor jang beroda doea
menoedjoe segala arah dari djalan jang hendak
dilaloei.

A. Voortdurend.
Ditoetoepe boeat se-
lamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoepe boeat se-
mentara.

MODEL IV. Sluiting voor motorrijtuigen op meer dan twee wielen boven zekere afmetingen of gewicht.

Ditoetoeop bagi kendaraan motor jang beroda lebih dari dua, jang besarnya atau beratnja lebih dari pada jang ditentoeakan.

A. Boven zekere afmetingen.
Ditoetoeop bagi kendaraan jang besarnya lebih dari pada jang ditentoeakan.

B. Boven zeker gewicht.
Ditoetoeop bagi kendaraan jang beratnja lebih dari pada jang ditentoeakan.

MODEL V. Sluiting voor alle motorrijtuigen op meer dan twee wielen in een bepaalde richting van den te berijden weg.

Ditoetoeop bagi segala kendaraan motor jang rodanja lebih dari dua menoeudjoe salah satoe arah dari djalan jang hendak dilaloei.

A. Voortdurend.
Ditoetoeop boeat selamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoeop boeat sementara.

MODEL VI. Sluiting voor alle motorrijtuigen in een bepaalde richting van den te berijden weg.

Ditoetoeop bagi segala kendaraan motor menoeedjoe salah satoe arah dari djalan jang hendak dilaloei.

A. Voortdurend.
Ditoetoeop boeat se-
lamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoeop boeat se-
mentara.

MODEL VII. Sluiting voor motorrijtuigen op twee wielen in een bepaalde richting van den te berijden weg.

Ditoetoeop bagi kendaraan motor jang beroda doea menoeedjoe salah satoe arah djalan jang hendak dilaloei itoe.

A. Voortdurend.
Ditoetoeop boeat se-
lamanja.

B. Tijdelijk.
Ditoetoeop boeat se-
mentara.

MODEL VIII. Snelheidsbeperking binnen bebouwde kommen.
Membatasi tjepat ditempat jang ramai.

MODELLEN van nummers en letters voor de nummerplaten van
automobielen en motorrijwielen. (Zie Bijlage II).

1 2 3 4 5

6 7 8 9 0

A - 324

A
3 2 4

Bantam

A

Batavia

B

TJONTOH nomor dan hoeroeff oentoeck papan nomor kendaraan
motor. (Lihat Lampiran II).

BIJLAGE II

Besluit van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur
ddo. 30 Juni 1917 No. 1092/A. P.

Vast te stellen de volgende voorschriften omtrent de afmetingen, de kleur, het aanbrengen en het verlichten der nummers met letter(s) voor motorrijtuigen.

§ 1. Motorrijtuigen op meer dan drie wielen, benevens motorrijtuigen op drie wielen met meer dan twee zitplaatsen

Artikel 1

Vorm en kleur van cijfers en letters.

Het nummer met letter of letters mag niet anders worden aangebracht dan in witte teekens op zwarten grond volgens de aan dit besluit gehechte modellen. De letter(s) mag (mogen) niet anders worden geplaatst dan hetzij boven, hetzij voor het nummer. in het laatste geval daarvan te halver hoogte gescheiden door een horizontale streep, een en ander volgens de aan dit besluit gehechte voorbeelden.

Naast nummer of letter(s) mag geen ander kenteken worden geplaatst.

Artikel 2

Afmetingen van de cijfers en letters.

De afmetingen ten opzichte van de cijfers en de letter(s) moeten zijn tenminste:

hoogte	90 m. M.
breedte (behalve van cijfers 1)	65 m. M.
dikte overal (behoudens geringe afschuining aan uiteinden)	15 m. M.
lengte der horizontale streep	15 m. M.
dikte dier streep	10 m. M.
ruimte tusschen verschillende teekens	15 m. M.

LAMPIRAN II

Beslit Diréktoer Pemerintahan dalam Negeri
tanggal 30 Juni 1917 No. 1092/A. P.

Menetapkan peratoeran seperti berikoet dari hal oekoeran, warna, menempatkan dan menerangi nomor jang berhoeroef oentoek kendaraan motor.

§ 1. Kendaraan motor jang beroda lebih dari tiga dan kendaraan motor beroda tiga dengan tempat doedoek lebih dari doea

Pasal 1

Roepa dan warna angka dan hoeroef.

Nomor dan hoeroef haroes poetih warnanja diatas papan jang hitam, jaïtoe menoeroet tjontoh jang diterangkan dalam beslit ini. Hoeroefnja haroes terletak diatas atau dimoeka nomor; djika terletak dimoeka, maka tertjerai dengan garis mendatar pada pertengahan tingginja, jaïtoe menoeroet tjontoh jang dilampirkan pada beslit ini.

Disebelah nomor atau hoeroef itoe tidak boléh diadakan tanda jang lain.

Pasal 2

Besarnja angka dan hoeroef.

Oekoeran angka dan hoeroef sekoerang-koerangnja haroes:

tingginja	90 m. M.
lébarnja (lain dari pada angka 1)	65 m. M.
tebalnja pada segala tempat (lain dari pada miringnja sedikit pada oedjoengnja)	15 m. M.
pandjang garisnja jang mendatar	15 m. M.
tebal garis itoe	10 m. M.
perantaraan roepa-roepa tanda	15 m. M.

Kalau hoeroef atau angkanja lebih besar, maka segala oekoeran jang sekoerang-koerangnja itoe ditambah dengan sekadarnja poela.

Awas!

Bij grootere afmetingen worden alle aangegeven minimum-afmetingen naar evenredigheid verhoogd.

Artikel 3

Het aanbrengen der nummers met letter(s).

Het nummer met letter(s) moet zoowel aan de voor- als aan de achterzijde van rij- of voertuig worden aangebracht, hetzij door aanhechting, in vasten stand, van rechthoekige metalen platen, hetzij door schilderen op rechthoekige velden.

Artikel 4

Vorm, kleur en maten van het veld rondom de nummers of letter(s).

De kleur van plaat of veld rondom en binnen nummer of letter(s) mag geen andere zijn dan zwart.

Langs de boven- en benedenranden moet een hoogte van ten minste 10 m. M., langs de zijranden eene breedte van ten minste 15 m. M. buiten de teekens overblijven.

Deze maten worden bij afmetingen der teekens boven de minima van artikel 2 naar evenredigheid verhoogd.

Artikel 5

Het verlichten der nummers met letter(s).

Tusschen zonsondergang en zonsopgang moet het nummer met letter(s) aan de achterzijde van het rij- of voertuig helder verlicht zijn, hetzij door beschijning, hetzij door middel van een transparant.

§. 2. Motorrijtuigen op drie wielen met niet meer dan twee zitplaatsen en motorrijtuigen op twee wielen

Artikel 6

Vorm, kleur en afmetingen van de nummers met letter(s) voor motorrijwielen.

Ten opzichte van het nummer met letter(s) zijn de artikelen

Pasal 3

Menempatkan nomor dan hoerof.

Nomor dan hoerof haroes ditempatkan dimoeka dan dibelakang kendaraan, baik dengan mengikatkan papan logam empat persegi pandjang jang tetap letaknja, maoepoen digambarkan pada kendaraan itoe sendiri diatas bahagian jang empat persegi pandjang.

Pasal 4

Roepa, warna dan oekoeran lapangan sekeliling nomor atau hoerof.

Papan atau lapangan sekeliling dan diantara angka atau hoerof haroes berwarna hitam.

Pada tepinja jang diatas dan dibawah haroes ada lapangan jang sekoerang-koerangnja 10 m. M., dan pada sebelah-menjebelahnja 15 m. M., terhitoeng dari angka-angka atau hoerof-hoerof itoe.

Djika oekoeran tanda itoe lebih dari oekoeran jang sekoerang-koerangnja seperti jang terseboet dalam pasal 2, maka lapangan itoe ditambah poela dengan sekadarnja.

Pasal 5

Menerangi nomor dengan hoerofnja.

Antara matahari terbenam dan matahari terbit, maka nomor dengan hoerof jang dibelakang kendaraan motor haroes diterangi dengan njata, baik disinari dengan tjahaja lampoe, maoepoen dengan memakai barang jang tjerah.

§ 2. Kendaraan motor jang beroda tiga dan bertempat doedoek tidak lebih dari doea dan kendaraan motor beroda doea.

Pasal 6

Roepa, warna dan besarnja nomor dan hoerof bagi keréta angin motor.

Pasal 1 dan 2 dari beslit ini dikenakan djoega kepada nomor

